

Test zo slovenského jazyka a literatúry

VZOR

Milí žiaci,

máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry.

Test obsahuje 3 ukážky a 25 testových úloh. Každá správna odpoveď bude hodnotená 1 bodom. Hodnotenú budú len odpovede správne zapísané v odpovedňovom hárku.

Každú úlohu si pozorne prečítajte. Na vypracovanie testu máte určený čas 60 minút.

Prajeme vám veľa úspechov.

Ukážka 1**Zeleninová nátierka**

Mrkvu nožom alebo škrabkou očistíme, umyjeme, usušíme a najemno nastrúhame do misky. Zeler ošúpeme, umyjeme, usušíme a najemno nastrúhame. Pridáme do misky k mrkve, **hned'** pokvapkáme citrónovou šťavou a majonézou, aby zelenina nezhnedla. Cesnak ošúpeme a prelisujeme alebo nastrúhame. Syr nastrúhame a spolu s cesnakom a korením pridáme do misky s mrkvou a zelerom, všetko dobre premiešame. Osolíme a podávame s pečivom.

(Šafránková, I.: Zeleninová nátierka)

1. Z ukážky 1 vyplýva, že na prípravu zelerovej nátierky si musíme pripraviť

A) jednu misku.	C) tri misky.
B) dve misky.	D) štyri misky.
2. Vyplýva z ukážky 1, že na prípravu zeleninovej nátierky používame sušenú zeleninu? (Odpovedzte áno alebo nie.)
3. Z ukážky 1 vyplýva, že pri príprave zeleninovej nátierky

A) môžeme postrúhať pečivo.	C) musíme postrúhať cesnak.
B) môžeme postrúhať cesnak.	D) musíme postrúhať pečivo.
4. Z ukážky 1 vyplýva, že zelenina zhnedne, ak

A) sa očistí škrabkou a nie ostrým nožom.	B) sa pokvapká majonézou s citrónom.
C) je s cesnakom v jednej miske.	D) ostane krátky čas na vzduchu.
5. Môžeme v názve ukážky 1 vymeniť slovo nátierka za slovo pomazánka? (Odpovedzte áno alebo nie.)
6. Ukážka 1 je

A) rozprávanie.	C) opis pracovného postupu.
B) opis veci.	D) úvaha.
7. Napíšte tri názvy kuchynského náradia, ktorým strúhame, lisujeme a krájame.
8. Ktoré z nasledujúcich tvrdení je správne?

A) Slovo zeler vyslovujeme ako zeler – so spoluhláskou z.	B) Slovo zeler vyslovujeme ako celer – so spoluhláskou c.
--	--
9. O slovnom spojení cesnak ošúpeme platí, že slová majú tieto gramatické kategórie:

A) nominatív, jednotné číslo, mužský rod; 1. osoba množného čísla, budúci čas, oznamovací spôsob, dokonavý vid,	B) nominatív, jednotné číslo, mužský rod; 1. osoba množného čísla, prítomný čas, oznamovací spôsob, nedokonavý vid,
C) akuzatív, jednotné číslo, mužský rod; 1. osoba množného čísla, budúci čas, oznamovací spôsob, dokonavý vid,	D) akuzatív, jednotné číslo, mužský rod; 1. osoba množného čísla, prítomný čas, oznamovací spôsob, dokonavý vid.
10. Zvýraznené slovo v ukážke 1 je

A) spojka.	C) citoslovce.
B) častica.	D) príslovka.

Ukážka 2

*Lakajú sa klietky rúk, pasce krásnych slov,
 lakajú sa zradnej siete sľubov.
 Nad konármi hliadkujú v modrom území,
 kde sa končí revír vrán a supov.*

*Nad tulákmi držia stráž,
 niet tam víťazov.
 Tak leť, aj keď
 nad zemskou*

11. Ktorý umelecký jazykový prostriedok je v ukážke 2 podčiarknutý?

- A) metonymia
 B) metafora
 C) prirovnanie
 D) epiteton

12. Ktoré dve slová (v uvedenom poradí) môžu byť na zakrytých miestach v ukážke 2?

- A) nevyhrá, príťaž
 B) nevyhráš, príťažou
 C) príťaž, nevyhrá
 D) príťažou, nevyhrá

13. Slovné spojenie v ukážke 2 Lakajú sa klietky rúk sa vzťahuje na

- A) strážcov.
 B) tulákov.
 C) vtákov.
 D) víťazov.

14. V ktorej z možností je najvýstižnejšie vyjadrená myšlienka tretieho a štvrtého verša v prvej strofe ukážky 2?

- A) Vytrvalo číhajú na votrelcov.
 B) Nenápadne pozorujú úlovky svojich susedov.
 C) Hľadajú v konároch stromov skrýšu pred nepriateľom.
 D) Vznášajú sa na oblohe v bezpečnej vzdialenosti od nepriateľov.

15. Ku ktorému literárnemu druhu možno priradiť ukážku 2?

- A) K epike.
 B) K próze.
 C) K lyrike.
 D) K dráme.

Ukážka 3

A tak keby Oliver nebol nad'abil na dobrosrdečného mýtnika a láskavú starú ženu zo susedstva, bolo by sa jeho trápenie skončilo tým istým spôsobom, ako sa skončilo trápenie jeho matky. Bol by po dvoch dňoch zaručene klesol mŕtvy na hradskej. Ale mýtnik mu dal kus chleba so syrom a stará pani, ktorej vnuk stroskotal na mori a blúdil v ďalekých končinách sveta, zľutovala sa nad úbohým osirelým chlapcom a dala mu to málo, čo si mohla odriecť – ba viac – jej vlúdne, nežné slová sa mu vryli do duše, takže napokon zabudol na všetky utrpenia, ktoré dovtedy zakúsil.

Siedmeho dňa, čo opustil rodné mesto, Oliver vkrivkal zavčas rána do malého mesta Barnetu. Okenice boli ešte pozatvárané, ulica bola pustá, jediná duša sa ešte neprebudila ku každodennej práci. Práve svitalo. Nepokojné slnce vychádzalo v celej nádhere. Ale ten svit len väčšmi zdôrazňoval chlapcovu opustenosť a bezútešnosť, keď s krvácajúcimi nohami a celý zaprášený si sadol na schod pred bránu akéhosi domu.

(Dickens, CH.: *Príhody Olivera Twista*)

16. Ktorá výpoveď zodpovedá obsahu úryvku?

- A) Oliver Twist bol stroskotanec.
- B) Oliver Twist bol tulák.
- C) Oliver Twist bol sirota.
- D) Oliver Twist bol pomocník v domácnosti.

17. Koľko dní putoval Oliver, kým prišiel do Barnetu?

- A) Oliver došiel do Barnetu za sedem dní.
- B) Oliver došiel do Barnetu za dva dni.
- C) Oliver došiel do Barnetu za deväť dní.
- D) Nie je uvedené, za koľko dní došiel do Barnetu.

18. Ktorým slovtvorným postupom vznikli slová opustenosť a láskavá?

- A) spájaním, odvodzovaním
- B) skladaním, odvodzovaním
- C) odvodzovaním, odvodzovaním
- D) odvodzovaním, skladaním

19. V ktorom slovnom spojení dochádza k spodobovaniu?

- A) v ďalekých
- B) nad úbohým
- C) v celej
- D) s krváčajúcimi

20. Ktoré slovo nie je synonymom k slovu trápiť sa?

- A) trýzniť sa
- B) sužovať sa
- C) starať sa
- D) znepokojovať sa

21. Ktorá veta je napísaná gramaticky správne?

- A) Oliver dostal pomoc od panej susedy.
- B) Oliver dostal pomoc od paní susedy.
- C) Oliver dostal pomoc od panny susedy.
- D) Oliver dostal pomoc od pani susedy.

22. Prvá veta druhého odseku je z hľadiska zloženia

- A) jednoduché súvetie.
- B) zložené súvetie.
- C) jednoduchá veta.
- D) dvojčlenná veta.

23. V texte sa uplatňuje jazykový štýl

- A) rečnícky.
- B) náučný.
- C) hovorový.
- D) umelecký.

24. Označte nesprávne vysvetlený frazeologizmus.

- A) mať dušu na mieste – byť na dohovorenom mieste
- B) nevidieť ani živej duše – nevidieť nikoho
- C) hovoriť niekomu do duše – dohovárať mu
- D) duša mu za niečím piští – veľmi za niečím túži

25. V ktorej z možností sa podstatné meno neskloňuje podľa vzoru ulica?

- A) k práci
- B) pred bránu
- C) okenice
- D) duša

TEST č. 1

KLÚČ SPRÁVNÝCH ODPOVEDÍ K TESTU č. 1

Otázka	Odpoveď
1.	A
2.	nie
3.	B
4.	D
5.	nie
6.	C
7.	strúhadlo, lis, nôž/krájač
8.	A
9.	C
10.	D
11.	B
12.	B
13.	C
14.	D
15.	C
16.	C
17.	A
18.	C
19.	C
20.	C
21.	D
22.	A
23.	D
24.	A
25.	B

TEST č. 2

Ukážka 1

Akvapark oživí cestovný ruch

Akvapark je zásobovaný vodou z geotermálneho vrtu, ktorý sa nachádza len pár metrov od rekreačného zariadenia. Vrt je hlboký 940 metrov.

Teplota vody z geotermálneho vrtu dosahuje 40 °C a výdatnosť je 4 litre za sekundu.

Rozbory potvrdili, že vrt obsahuje vysoko mineralizovanú prírodnú liečivú vodu. Svojím fyzikálno-chemickým zložením je podobná liečivej vode, ktorá sa využívala v Sobraneckých kúpeľoch na liečbu kožných a reumatických ochorení.

V okolí Thermal parku je vyše 30 rôznych ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 2 229 lôžok. Očakáva sa, že vďaka akvaparku budú vyťažené nielen v lete, ale aj mimo sezóny.

Ceny za ubytovanie sa pohybujú od 10 eur za osobu. Majitelia chaty očakávajú, že na Šíravu príde viac rekreantov.

(www.michalovce.korzár.sk, 17. 04. 2014, upravené)

1. Z ukážky 1 vyplýva, že voda v akvaparku je:

- a) z vodnej nádrže Šírava.
- b) zo Sobraneckých kúpeľov.
- c) z 940 m hlbokého geotermálneho vrtu.
- d) zo sopečnej činnosti.

2. Čo sa očakáva od spustenia nového akvaparku?

- a) zlepšenie zdravia Slovákov
- b) zvýšenie vyťaženia ubytovacích zariadení
- c) zvýšenie počtu ubytovacích zariadení
- d) zvýšenie cien ubytovania.

3. V ktorej možnosti je správne napísaná číslovka?

- a) dvešesťdesiatdva
- b) dvesto
- c) dvesto
- d) dve tisíc

4. V ktorej možnosti sa nachádza postupne rozvíjajúci prívlastok?

- a) geotermálny vrt
- b) fyzikálno-chemické zloženie
- c) rôzne ubytovacie zariadenia
- d) kožné a reumatické ochorenia.

5. Ukážka 1 text je:

- a) vecný.
- b) rozprávkový.
- c) umelecký.
- d) dramatický.

6. Z ukážky 1 vyplýva, že:

- a) teplota vody dosahuje viac ako 40 °C.
- b) akvapark bude vyťažený nielen v lete, ale aj v zime.
- c) najdrahšie ubytovanie je 10 €/1 osoba.
- d) akvapark bude vyťažený nielen v lete, ale aj v zime.

7. Odvodzovaním sú utvorené slová:

- a) nielen, rozbory, leto.
- b) akvapark, geotermálny, fyzikálno-chemické.
- c) vrt, chata, eur.
- d) liečivý, Sobranecký, kožné.

8. V ukážke 1 sa nachádza:

- a) 9 podradovacích súvetí.
- b) 5 podradovacích súvetí.
- c) 6 podradovacích súvetí.
- d) 4 podradovacie súvetia.

Ukážka 2

Lev a potkan

Raz sa mal_ potkan v hrabal zo zeme rovno medz_ lab_ leva, čo v chládku pod stromom odd_ choval. Kráľ zvierat sa však zachoval vznešene a daroval mu ž_ vot: „Chod', t_ malé n_ č, z teba by som sa veru nezas_ til.“ Jeho čin nev_ šiel nazmar.

Po čase zašiel na kraj pralesa a tam sa chytil do siete. Márne sa hádzal, metal, len sa do siete ešte viac zaplietol. Jeho nešť_ astný rev sa rozliehal dod'_ aleka.

Na ten strašný rev dobehol malý potkan. „Bud' ticho,“ prikázal kráľovi zvierat, „inak ťa poľovníci rýchlo nájdú.“ Viac už nič nepovedal, rozhrýzol sieť, a tak leva pred istou smrťou zachránil.

(J. de La Fontaine)

9. Text ukážky 2 je:

a) epigram.	c) rozprávka.
b) bájka.	d) balada.

10. Z príbehu vyplýva, že:

a) lev potkanom opovrhoval.	c) lev bol lenivý.
b) aj malý tvor sa dokáže odvd'ačiť.	d) leva chceli chytiť pytliači.

11. Ktorá z možností najlepšie vystihuje význam slovného spojenia z ukážky 2 jeho čin nevyšiel nazmar?

a) bol prekazený	c) bol zničený
b) vyšiel navnivoč	d) nebol zmarený

12. Vokalizovaná predložka sa nachádza v:

a) 1. odseku.	c) názve.
b) 2. odseku.	d) 3. odseku.

13. Znelostná asimilácia nastáva v spojení:

a) zo zeme.	c) pred istou smrťou.
b) do siete.	d) pod stromom.

14. V ktorej z možností sú chýbajúce i/í, y/ý v 1. odseku uvedené v správnom poradí?

a) í, y, y, y, y, í, y, í, ý, y.	c) ý, y, í, y, y, í, y, í, ý, y.
b) ý, í, y, í, y, í, ý, í, y, y.	d) ý, y, í, y, ý, í, y, í, ý, ý.

15. V ktorej možnosti sú uvedené len neohybné slovné druhy?

a) raz, tam, chod', už.	c) ten, ťa, a tak, viac.
b) po, zo, pred, len.	d) buď, rev, ešte, medzi.

16. V ktorej z možností sú správne určené vetné členy zvýraznenej vety ukážky 2?

a) prívlastok, prívlastok, podmet, prísudok, príslovkové určenie miesta.
b) prívlastok, príslovkové určenie spôsobu, podmet, prísudok, príslovkové určenie miesta.
c) prívlastok, prívlastok, podmet, prísudok, predmet.
d) prívlastok, prívlastok, prísudok, podmet, predmet.

17. V ktorej z možností sú správne určené gramatické kategórie podčiarknutého slovesa v ukážke 2?

- a) 3. osoba, plurál, minulý čas, oznamovací spôsob, činný rod, dokonavý vid.
- b) 3. osoba, singulár, minulý čas, oznamovací spôsob, činný rod, dokonavý vid.
- c) 1. osoba, singulár, minulý čas, oznamovací spôsob, činný rod, dokonavý vid.
- d) 3. osoba, singulár, prítomný čas, oznamovací spôsob, činný rod, nedokonavý vid.

Ukážka 3

Lod'ka
(úryvok)

*Belie sa lod'ka osamelá,
kde mora hmla je modravá...
Za čím sa v dial'ky rozletela?
Čo v kraji rodnom necháva?*

*Hrajú sa vlny, vietor rastie
a stožiar puká, _____ narieka...
Oj, nehľadá ten plavec šťastie
a nie od šťastia uteká!*

(Michail Jurjevič Lermontov)

18. V básni sa striedajú:

- a) 9 a 8 slabičné verše
- b) 10 a 9 slabičné verše.
- c) 7 a 8 slabičné verše.
- d) 8 a 7 slabičné verše.

19. V básni nachádzame rým:

- a) združený.
- b) obkročný.
- c) prerývaný.
- d) striedavý.

20. V podčiarknutom dvojverší sa nachádza:

- a) metafora, metafora.
- b) personifikácia, alegória.
- c) personifikácia, metafora.
- d) personifikácia, personifikácia.

21. Koľko všeobecných podstatných mien sa nachádza v 1. strofe básne?

- a) 4
- b) 5
- c) 0
- d) 6

22. V ktorom slove sa nachádzajú len neznelé párové spoluhlásky?

- a) hrajú
- b) vlny
- c) šťastie
- d) dial'ky

23. V ktorej možnosti sú uvedené všetky neživotné podstatné mená mužského rodu?

- a) stožiar, šťastie, vietor.
- b) kraj, stožiar, vietor.
- c) plavec, hmla, kraj.
- d) šťastie, vietor, plavec

24. Aká je melódia v podčiarknutej básnickej otázke?

- a) stúpavá
- b) klesavá
- c) stúpavo-klesavá
- d) nezmenená

25. V ktorej z možností je slovo správne rozdelené na slabiky?

- a) lo-d'ka
- b) h-m-la
- c) ro-zle-te-la
- d) mo-dra-vá

TEST č. 2

KLÍČ SPRÁVNÝCH ODPOVEDÍ K TESTU č. 2

Otázka	Odpověď
1.	C
2.	B
3.	B
4.	C
5.	A
6.	B
7.	D
8.	B
9.	B
10.	B
11.	D
12.	A
13.	D
14.	C
15.	B
16.	A
17.	B
18.	A
19.	D
20.	D
21.	B
22.	C
23.	B
24.	B
25.	D

Ukážka A

*Ešte včera spolu hľadali sme hviezdy,
že ktoré sú naše, ktoré patria nám.
A smiali sme sa vetru, že je nejak triezvy,
ľutovali mesiac, že je stále*

*Ešte včera spolu hľadali sme kvety.
Pre našu lásku, jak húsky v lete klas.
No už dnešok vraví, spomienkou ste spätí.
Cez všetku krásu niekto klamal z nás.*

1. Ktoré z uvedených slovných spojení najlepšie vystihujú obsah ukážky A?

A) jeseň strieda leto	C) pozorovanie prírody
B) spomienky na detstvo	D) smútok z rozchodu

2. Aký rým je použitý v 2. strofe v ukážke A?

A) postupný	C) obkročný
B) združený	D) striedavý

3. Podčiarknutý umelecký jazykový prostriedok v ukážke A je:

A) personifikácia	C) metafora
B) metonymia	D) básnický prívlastok

4. Ktoré z uvedených slov je nesprávne rozdelené na slabiky?

A) hľ'a-da-li	C) ľ'u-to-va-li
B) dne-šok	D) spo-mie-nkou

5. Ktoré z uvedených slov patrí na voľné miesto v 1. strofe ukážky A?

A) vy	C) sám
B) ty	D) my

6. V ktorej možnosti sú uvedené zámená?

A) včera, spolu	C) nám, sám
B) dnešok, spätí	D) lásku, húsky

7. V ktorej možnosti je správne uvedený počet slabík v prvom verši ukážky A?

A) dvanásť slabík	C) jedenásť slabík
B) desať slabík	D) trinásť slabík

8. Aký je vietor v ukážke ?

A) veselý	C) smutný
B) triezvy	D) bledý

9. Do ktorého druhu lyriky by si zaradil ukážku A?

A) osobná lyrika	C) ľúbostná lyrika
B) prírodná lyrika	D) spoločenská lyrika

Ukážka B

Mystérium pasiansu

Keď sme sa v ten večer vrátili do hotela, objavili sme na dlážke obrovského pavúka.

Oco sa naklonil a povedal:

- Prepáč, kamoš, ale obávam sa, že tu dnes večer nemôžeš spať s nami. Objednali sme si dvojposteľovú izbu a okrem nás dvoch sa sem už ďalší nezmestia. A mimochodom – účet – ten platíme my.

Oco mi pripadal ako totálny blázon, ale vtom na mňa lišiaccky žmurkol:

- Tento je príliš vypasený na to, aby sme ho len tak zašliapli. Je taký urastený, že by sme ho mohli pokladať za individuum. A individuá sa nezabíjajú.

- To ho necháme pokojne cupotať po podlahe a ľahneme si spať, či čo?

- Ba čerta! Vypravujeme ho pekne von.

A podujal sa vypoklonkovať milého pavúka von z izby.

Nechal som svietiť svetlo nad posteľou a pustil som sa do čítania tajomných príbehov hneď, ako som si bol istý, že otcovi opečiatkovali pas na hranici do krajiny snov.

(Jostein Gaarder: *Mystérium pasiansu*)

10. V ktorej možnosti je uvedený význam slova vypoklonkovať z ukážky B?

A) pokloniť sa niekomu	C) zbaviť sa niekoho
B) prejavovať úctu	D) pozdraviť sa niekomu

11. Ktoré z uvedených tvrdení je nepravdivé o ukážke B?

- A) Pavúk nemohol ostať v izbe, pretože nebude platiť účet.
 B) Otec nechal pavúka voľne cupotať po izbe.
 C) V ukážke sa odohráva dialóg medzi otcom a synom.
 D) Chlapec čítal knihu tak, aby o tom nevedel otec.

12. Akým slovtvorným postupom vzniklo zvýraznené slovo v slovnom spojení dvojposteľová izba?

A) skracovaním	C) skladaním
B) odvodzovaním, pomocou prípony	D) odvodzovaním pomocou predpony

13. V ktorej z daných možností sú všetky uvedené slová synonymá k slovu obrovský?

1. vypasený, nízky, tlstý	3. vysoký, statný, obludný
2. mohutný, impozantný, gigantický	4. majestátny, odpudivý, objemný

14. V ktorej možnosti sú správne určené gramatické kategórie zvýrazneného podstatného mena v nasledujúcej vete?

*Je taký urastený, že by sme ho mohli pokladať za **individuum**.*

- A) mužský rod, jednotné číslo, akuzatív, chlap
 B) stredný rod, jednotné číslo, nominatív, mesto
 C) mužský rod, jednotné číslo, nominatív, dub
 D) stredný rod, jednotné číslo, akuzatív, mesto

15. V ktorej z uvedených možností sú správne určené vetné členy nasledujúcej vety?
Na dlážke hotelovej izby ležal obrovský pavúk.
- A) predmet, zhodný prívlastok, nezhodný prívlastok, slovesný prísudok, zhodný prívlastok, podmet
 B) príslovkové určenie miesta, zhodný prívlastok, predmet, prísudok, zhodný prívlastok, podmet
 C) príslovkové určenie miesta, zhodný prívlastok, nezhodný prívlastok, prísudok, zhodný prívlastok, podmet
 D) predmet, zhodný prívlastok, príslovkové určenie miesta, prísudok, zhodný prívlastok, podmet
16. V ktorej možnosti sa nachádzajú len príslovky?
- A) vtom, pokojne, len
 B) hneď, keď, ako
 C) okrem, večer, sem
 D) pekne, dnes, von
17. Z hľadiska členenia slovnej zásoby zaradíme slovo kamoš medzi:
- A) cudzie slová.
 B) slangová slová.
 C) neologizmy.
 D) zastarané slová.
18. Podčiarknutá veta v ukážke B je:
- A) zložené súvetie.
 B) prirad'ovacie súvetie odporovacie.
 C) prirad'ovacie súvetie stupňovacie.
 D) podrad'ovacie súvetie.

Ukážka C

*Vo veku 58 rokov zomrel v Meiningene nemecký spisovateľ Ludwig Bechstein, zberateľ mnohých nemeckých a predovšetkým franských a durínskych rozprávok, povoláním lekárnik. Za zbierku Vence sonetov získal štipendium vojvodu Bernharda von Sachsen – Meiningena, čo mu umožnilo študovať filozofiu, históriu a literárnu vedu. V roku 1831 sa stal knihovníkom vojvodovej knižnice v Meiningene. Toto zamestnanie mu umožňovalo venovať sa svojej zberateľskej záľube. Výsledkom boli štyri knihy rozprávok a povestí. Bechstein písal i básne a poviedky, tie **však** nedosiahli umeleckú hodnotu jeho zbierok.*

(Smena, 2010)

19. Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z textu ukážky C?
- A) Nemecký spisovateľ Ludwig Bechstein sa venoval tvorbe rozprávok.
 B) Vďaka Meiningenovej finančnej podpore sa Bechstein mohol ďalej vzdelávať.
 C) Bechstein preštudoval všetky zbierky rozprávok, nachádzajúce sa vo vojvodovej knižnici.
 D) Umelecká hodnota Bechsteinových poviedok je nižšia ako hodnota rozprávok, ktoré zozbieral.

20. Ako sa nazýva druh literatúry, z ktorej je ukážka C?
A) autobiografická C) umelecká
B) biografická D) cestopisná
21. Aký jazykový štýl je použitý v ukážke C?
A) publicistický C) administratívny
B) hovorový D) náučný
22. Podľa ktorého vzoru sa skloňuje slovo knížnica?
A) žena C) dlaň
B) ulica D) kosť
23. V podčiarknutej vete ukážky C urč prisudzovací sklad.
A) nemecký spisovateľ C) zomrel spisovateľ
B) zomrel vo veku D) zomrel v Meiningene
24. Zvýraznené slovo v poslednej vete ukážky C je:
A) častica. C) zámeno.
B) číslovka. D) príslovka.
25. V ktorom zo slovných spojení z ukážky C dochádza k spodobovaniu?
A) vojvodovej knižnice C) povolaním lekárnik
B) durínskych rozprávok D) zberateľskej záľube

KLÚČ SPRÁVNÝCH ODPOVEDÍ K TESTU č. 3

Otázka č.	Odpověď
01.	D
02.	D
03.	A
04.	D
05.	C
06.	C
07.	A
08.	B
09.	C
10.	C
11.	D
12.	C
13.	B
14.	D
15.	C
16.	D
17.	B
18.	D
19.	B
20.	B
21.	A
22.	B
23.	C
24.	A
25.	B

Ukážka 1

V tej chvíli sa strom zatriasol tak, až suché konáre z neho sprýchli. Rozzúrený nosorožec nabehol naň hlavou. Tento úder ho na chvíľu omráčil, takže som mal čas pobrat' nohy na plecía a bežať za Tanganikom. Nikde ho nebolo, akoby ho zem bola prehltila, preto som si kľakol pri najbližšom kríčku a namieril pušku na nosorožca. Ak sa ešte raz proti mne obráti, budem naň strieľať, ako len budem stačiť.

Ruky sa mi triasli, ale veľký strach, ktorý ma zavalil v prvej chvíli, sa akosi pomínul. Začínal som navykať na túto obludu. Ba naháňačka s nosorožcom akoby sa mi bola páčila. Začal som pokrikovať na netvora:

- Kalika nosatá, sprobuj ísť proti mne ešte raz! Hneď ťa guľou prepálím!

Myslel som, že nosorožec začuje ľudský hlas, znova sa ku mne rozbehne. Ale on, len čo sa prebral z mrákot, pustil sa cvalom nazad, na mňa sa už ani nepozrel. Naraz som pocítil nevsloviteľnú veselosť. Nie azda preto, že som sa nosorožcovi tak posmieval, ale preto, že som mal príležitosť poznať povahu tohto zaujímavého zvieraťa a naučiť sa, ako sa proti nemu brániť.

- Nuž toto je strašné a nebezpečné zviera? Toto? – tak som hútal a bolo mi do smiechu.

(Ludo Ondrejov: Africký zápisník)

- Ktorý slohový postup je použitý v ukážke 1?**
a) výkladový b) informačný c) rozprávací d) úvahový
- V ktorom zo slovných spojení nedochádza k znelostnej asimilácii (spodobovaniu)?**
a) takže som mal čas b) nikde ho nebolo c) v tej chvíli d) namieril pušku
- Ktorá z uvedených možností vyplýva z ukážky 1?**
a) Hrdina nevie, ako sa má proti nosorožcovi brániť. c) Tanganika je meno nosorožca.
b) Rozprávač je jednou z postáv príbehu. d) Hrdina sa veľmi bojí.
- Zvýraznené vety ukážky 1 sú:**
a) zvolacia a rozkazovacia veta. c) rozkazovacia a zvolacia veta.
b) rozkazovacia a želacia veta. d) želacia zvolacia veta.
- V ktorom slovnom spojení sa nachádza osobné zámeno?**
a) kľakol si b) na túto obludu c) zatriasol sa d) zvalil ma
- Ktorá veta je frazeologická jednotka?**
a) Tento úder ho omráčil. c) Prebral sa z mrákot.
b) Pobrat' nohy na plecía. d) Bolo mi do smiechu.
- Ktoré tvrdenie nevyplýva z ukážky 1?**
a) Rozprávač pozoruje nosorožca z krovia. c) Nosorožec nenapadol rozprávača.
b) Podľa rozprávača je nosorožec zaujímavé zviera d) Tanganika je žena.
- V ktorej možnosti sa všetky podstatné mená skloňujú podľa rovnakého vzoru?**
a) strom, konáre, úder c) hlavou, zem, pušku
b) chvíli, nohy, kríčku d) nosorožec, čas, strach

Ukážka 2

Július Lenko Dospelosť

Raz každý príde po svoj slnovrat.

I proti svojej vôli dozrie časom.

Do kruhu múdrych vážne sadne si,
s rozhodujúcim, nie poradným

A nebude môcť z neho uniknúť
za samopašným škriatkom kratochvíle,
kormidlo musí držať ako muž
na dlhej plavbe do poslednej chvíle.

...

Čo je to múdrosť? Kedy poznáš ju
ako chuť raže v každodennom chlebe?
Prírodu skúmaj! Z kvetu býva plod.
Múdrosť je vernosť dobrým citom v tebe.

Čo v sebe krásne máš, to rozmnožuj,
pýr trhaj a kypri pôdu klasom.
Sedávať budeš v kruhu dospelých
s rozhodujúcim, nie s poradným .

9. Ktoré slovo treba dosadiť na zvýraznené miesta v ukážke 2?

- a) klasom b) hlasom c) časom d) pásom

10. Autor v druhej strofe ukážky 2 použil ... rým:

- a) striedavý. b) obkročný. c) prerývaný. d) združený.

11. V ktorej z možností nie je umelecký jazykový prostriedok?

- a) raz každý príde po svoj slnovrat c) sedávať budeš v kruhu dospelých
b) z kvetu býva plod. d) múdrosť je vernosť dobrým citom
v tebe

12. Slovo každodenný je utvorené:

- a) skladaním. b) odvodzovaním. c) skracovaním. d) stupňovaním.

13. Základným motívom ukážky 2 je:

- a) spoločenská situácia. b) dospelosť. c) príroda. d) práca.

14. Vo zvýraznenej časti ukážky 2 je sloveso v spôsobe:

- a) oznamovacom. b) podmieňovacom. c) rozkazovacom. d) dokonavom.

15. V ktorej možnosti patria všetky slová k tomu istému slovnému druhu?

- a) svojej, neho, sám, čo c) pritom, nie, nosí, v
b) raz, proti, vážne, ako d) s, a, keď, ako

16. V ktorej možnosti sú správne určené básnické prostriedky:

raz každý príde po svoj slnovrat – škriatok kratochvíle – čo je to múdrosť?

- a) personifikácia, metafora, básnická otázka c) metafora, metonymia, rečnícka otázka
b) metafora, metafora, básnická otázka d) personifikácia, metonymia, básnická
otázka

Ukážka 3

Univerzita v meste na Dunaji

Páni študenti po prvý raz zasadli do lavíc na jeseň roku 1467. Veľa o nich nevieme, lebo písomnosti Istropolitany, akými sú univerzitné matriky a iné zoznamy poslucháčov, sa nám nezachovali. To však vieme, že nová univerzita mala ctižiadost' v 1. rade začať výučbu na všetkých štyroch fakultách. Zaiste najviac študentov sedelo na fakulte prvej, filozofickej, ktorú vtedy nazývali artistickou. Nie preto, že by sa tam cvičilo na visutej hrazde, ale preto, že každý jej poslucháč musel ovládať „sedem umení“, po latinsky septem arte. Prvé tri umenia – gramatiku, dialektiku a rétoriku – sa naučil už na strednej škole, ďalšie štyri – geometriu, aritmetiku, astronómiu a základy hudby a spevu – na filozofickej fakulte. Kto sa zaoberal všetkými 7 slobodnými umeniami a zložil z nich prísne (rigorózne) skúšky, bol už človekom pomerne vzdelaným. V spoločnosti, kde len málo ľudí vedelo čítať a rátať sotva na prstoch, bol spôsobilý vykonávať i náročnejšie zamestnania. A kto chcel mať ešte vyššie vzdelanie, mohol sa po skončení artistickej fakulty zapísať na fakultu právnickú, lekársku alebo teologickú. V stredovekej spoločnosti nechýbali ľudia, ktorí absolvovali všetky fakulty. Boli naozaj vynikajúci vzdelanci a učitelia svojej doby.

(Matúš Kučera: Slovensko v dobách stredovekých – upravené, skrátené)

17. Ktoré z tvrdení vyplýva z ukážky 3?

- a) Vyučovanie na Istropolitane sa začalo už v 14. storočí.
- b) Právnická fakulta sa v stredoveku nazývala artistická fakulta.
- c) V stredovekej spoločnosti boli skoro všetci ľudia vzdelaní.
- d) Gramatiku, dialektiku a rečníctvo sa naučili už stredoškoláci.

18. Ukážku 3 možno zaradiť k ... štýlu.

- a) náučnému
- b) publicistickému
- c) umeleckému
- d) hovorovému

19. Ktoré z tvrdení nevyplýva z ukážky 3?

- a) Po absolvovaní artistickej fakulty mohli študenti študovať na teologickej fakulte.
- b) O dejinách Istropolitany sa dozvedáme z univerzitných matrik a zoznamov.
- c) Pomenovanie filozofickej fakulty v stredoveku pochádzalo z latinčiny.
- d) Zakladatelia novej univerzity chceli začať vyučovanie na všetkých fakultách.

20. Posledná veta v ukážke 3 je:

- a) jednoduchá rozvitá.
- b) jednoduchá holá.
- c) jednoduché podrad'ovacie súvetie.
- d) jednoduché prirad'ovacie súvetie.

21. Ktoré z uvedených slov sa skloňuje podľa vzoru *ulica*?

- a) výučbu
- b) škole
- c) písomnosti
- d) lavíc

22. Zvýraznená veta ukážky 3 je vedľ'ajšia veta:

- a) príslovková.
- b) prívlastková.
- c) predmetová.
- d) doplnková.

23. Slovo *naozaj* z poslednej vety ukážky 3 je:

Ukážka 1

Ján Smrek: Malá báseň

*Maličká je báseň daktorá.
Ako maličká je konvalinka.
Ale vonia, ale plápolá.
Ako malé dieťa, ktoré spinká.*

*Niektó nežnú lastovičku rád,
niektó obdivuje albatrosa.
Na svete si možno preberať,
komu oceán a komu .*

*Plávajú aj básne veľiké.
Kryhy ľadové sú v mori, ľady.
Lesknú sa ako čepel' na dýke.
Nač' ich písať? Nemajú ich radi.*

*Ja som teraz iba za rosu.
Aj v oku ju veľmi často mávam.
Malú báseň píšem. Kolosu
neklaniam sa, iba jarným trávam.*

*Malú báseň píšem, kvapkám ju
z voskovice na stôl: prst daj na ňu,
a jej teploty hneď ožijú,
máš ju jak na srdci nakvapkanú.*

1. Aký druh rýmu použil autor v ukážke 1?

a) striedavý	b) združený	c) obkročný	d) prerývaný
--------------	-------------	-------------	--------------
2. Ktoré z uvedených slov patrí na zakryté miesto v ukážke 1?

a) voda	b) rieka	c) rosa	d) slza
---------	----------	---------	---------
3. K čomu prirovnal autor malú báseň v ukážke 1?

a) ku konvalinke	c) k albatrosovi
b) k čepeli na dýke	d) k ľadovej kryhe
4. Aký umelecký prostriedok predstavuje slovné spojenie *má rosu v oku*?

a) personifikáciu	c) epiteton
b) metaforu	d) prirovnanie
5. V ktorej možnosti je správne uvedený význam slova *kolos* z ukážky 1?

a) vec malých rozmerov	c) vec moderných tvarov
b) vec neforemných tvarov	d) vec mimoriadnych rozmerov
6. V ktorej možnosti je správne uvedený podmienovací spôsob minulého času slovesa *obdivuje*?

a) bol by som obdivoval	c) chcel by som obdivovať
b) obdivoval by som	d) obdivoval som
7. V ktorej možnosti je správne uvedená dvojica neohybný slovný druh – ohybný slovný druh?

a) malú – kryhy	c) daj – veľiké
b) možno – ako	d) veľmi – písať
8. Vypíšte z básne slovo, ktoré vzniklo skracovaním.

Ukážka 2

Keď Sam prišiel k vozom, stálo okolo nich niekoľko tucsonských obyvateľov, ktorí práve nemali inú zábavu. Vystáhovalci sedeli pri raňajkách a nevšimli si množstvo divákov. Sam si tiež sadol, aby sa najedol a aby porozprával o výsledku svojho rozhovoru s kapitánom.

Niekoľkí zvedavci prišli neskôr celkom blízko a chceli sa s cestujúcimi rozhovoriť, no pochodili len u kantora, ktorý poznal viac anglických slov ako ostatní. Medzi týmito ľuďmi bol aj muž, ktorý napokon podišiel k vodcovi výpravy a osamote s ním nadviazal rozhovor. Sam ho pozoroval; všimol si, že má vojenské správanie a že za rozhovoru pozerá zvlášť skúmavo na neho, na Dicka a Willa. Človečik preto vstal a šiel k nim. Keď sa priblížil, počul jasne, ako vodca odpovedal na otázku: „Áno, je to Trojlístok, môžem vás ubezpečiť, hoci som tomu sprvu tiež nechcel veriť.“

Vtom Sam chytil cudzinca za ruku a povedal mu veľmi dôrazne: „Master, ste vojak, pravda? Patríte k tunajšej posádke?“

9. Vypíšte z ukážky 2 oslovenie.**10. Koho Sam pozoroval?**

a) tucsonských obyvateľov	c) cudzinca – vojaka
b) vystáhovalcov	d) kantora

11. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 2?

a) Neznámy muž nadviazal s vodcom výpravy rozhovor	c) Zvedavci stáli aj naďalej ďalej od vozov.
b) Tucsonskí obyvatelia sa dobre zabávali.	d) Sam sa rozprával s kantorom.

12. Koľko replík obsahuje ukážka 2?

a) tri	b) štyri	c) dve	d) žiadnu

13. V ktorej možnosti sú všetky uvedené zámená rovnakého druhu?

a) niekoľkí, týmito, ktorý, sa	c) svojho, sa, nich, nim
b) nich, ho, ním, mu	d) ktorý, tomu, ním, mu

14. Ktorý slohový postup predstavuje ukážka 2?

a) rozprávací	b) úvahový	c) opisný	d) výkladový

15. Vtom Sam chytil cudzinca za ruku. Uvedená veta nemá

a) slovesný prísudok.	c) predmet.
b) prívlastok.	d) príslovkové určenie času.

16. V ktorej možnosti sú uvedené iba spisovné slová a slovné spojenia?

a) krb, pečiatka, v priebehu hodiny, hudba k tancu
b) kozub, pečiatka, v priebehu hodiny, hudba do tanca
c) krb, pečiatka, behom hodiny, hudba k tancu
d) kozub, razítko, behom priebehu hodiny, hudba k tancu

17. Slovo *človečik* je

a) slangové.	b) cudzie.	c) expresívne.	d) hovorové.

Ukážka 3**MICHAEL FARADAY (1791 – 1867) V ZAJATÍ ORTUTI**

Vedec Michael Faraday objavil elektromagnetickú indukciu, magnetické a elektrické siločiaru a chemické názvoslovie obohatil o termíny anóda, katóda, elektróda a ión. Stal sa pre vedu významnou osobnosťou, hoci nemal matematické vzdelanie a vo svojich prácach nikdy nepoužíval vzorce. Ako 24-ročný sa zamestnal ako asistent v chemickom laboratóriu londýnskeho kráľovského inštitútu. Uskutočnil množstvo pokusov, ktoré sa mu stali osudnými. Experimentoval s kyselinami, chlóróm a niektoré búrlivé pokusy mu značne poškodili zrak. Okrem toho pracoval s množstvom jedovatých prvkov. Na sklonku života trpel chronickou otravou ortuťou, čo sa prejavilo úpornými bolesťami hlavy, málokrvnosťou a psychickými problémami. Trpel závratmi a výpadkami pamäti. Na sklonku života napísal jednému zo svojich priateľov: „Pamäť ma silne opúšťa, takže si nemôžem spomenúť na závery, ku ktorým som včera došiel, musím si niekoľkokrát opakovať sled svojich myšlienok. Ani zapisovanie mi nepomáha...“

18. Aké povolanie mal Michael Faraday?

a) Bol chemikom.	c) Bol analytikom.
b) Bol fyzikom.	d) Bol matematikom.

19. Čo spôsobilo vedcovi stratu pamäti?

a) Experimenty s kyselinami a chlóróm.	c) Závraty, bolesti hlavy a málokrvnosť.
b) Práca s jedovatými prvkami, napr. ortuťou.	d) Niektoré búrlivé pokusy.

20. Aké vzdelanie chýbalo Michaelovi Faradayovi?

a) matematické	c) technické
b) jazykové	d) praktické

21. Zvýraznená veta v ukážke 3 je

a) jednoduchá rozvitá dvojčlenná.	c) jednoduchá rozvitá jednočlenná.
b) jednoduché súvetie priraďovacie.	d) jednoduché súvetie podrad'ovacie.

22. Ktorými slovtvornými postupmi vznikli slová elektromagnetická, londýnsky, málokrvnosť, jedovatý?

a) skladaním a spájaním	c) iba odvodzovaním
b) odvodzovaním a spájaním	d) skladaním a odvodzovaním

23. Ktorá z uvedených viet obsahuje príslovku času?

a) Nikdy nepoužíval vzorce.	c) Pamäť ma silne opúšťa.
b) Zamestnal sa ako asistent.	d) Pokusy sa mu stali osudnými.

24. Z prvej vety ukážky 3 vypíšte slovo, v ktorom dochádza k znelostnej asimilácii (spodobovaniu).**25. Vyberte možnosť, v ktorej uvedené gramatické kategórie zodpovedajú slovesu vo vete**

Pamäť ma pomaly opúšťa.

a) 3. os., sg., prít. čas, oznam. spôsob, činný rod, dokonavý vid
b) 3. os., sg., prít. čas, oznam. spôsob, činný rod, nedokonavý vid
c) 3. os., sg., bud. čas, oznam. spôsob, trpný rod, nedokonavý vid
d) 3. os., sg., prít. čas, oznam. spôsob, trpný rod, nedokonavý vid

KLÚČ SPRÁVNÝCH ODPOVEDÍ K TESTU č. 5

Otázka	Odpověď
1.	A
2.	C
3.	A
4.	B
5.	D
6.	A
7.	D
8.	Nač'
9.	Master
10.	C
11.	A
12.	C
13.	B
14.	A
15.	B
16.	A
17.	C
18.	A
19.	B
20.	A
21.	A
22.	D
23.	A
24.	Vedec
25.	B